

**Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna
im. Zbigniewa Herberta
w Gorzowie Wielkopolskim**

**Sprawozdanie z działalności merytorycznej
za 2023 r.**

Sprawozdanie do Urzędu Marszałkowskiego
sporządzone wg wytycznych Wydziału Kultury

1. Gromadzenie i opracowanie zbiorów

Na ogólną liczbę przybytków składają się przede wszystkim: materiały biblioteczne pozyskane w wyniku zakupu, przekazane w darze od czytelników i instytucji, przeinwentaryzowane w ramach reorganizacji zbiorów oraz materiały przekazane przez czytelników w zamian za zagubienie wypożyczonych zbiorów.

W 2023 r. do zbiorów WiMBP przybyło łącznie **10 661** j. inw. na kwotę **316 915,01** zł., w tym:

- książek: **9 488** wol. na kwotę **279 762,97** zł,
- zbiorów specjalnych: **1 173** j. inw. na kwotę **37 152,04** zł.

MATERIAŁY BIBLIOTECZNE – PRZYBYTKI

1. Liczba przybytków do części wojewódzkiej i miejskiej z podziałem na kategorie zbiorów.

PRZYBYTKI OGÓŁEM						
KATEGORIA ZBIORÓW	CZĘŚĆ WOJEWÓDZKA		CZĘŚĆ MIEJSKA		OGÓŁEM	
	wol./j. inw.	koszt (zł)	wol./j. inw.	koszt (zł)	wol./j. inw.	koszt (zł)
książki	7 056	238 831,38	2 432	40 931,59	9 488	279 762,97
zbiory specjalne	558	15 678,84	615	21 473,20	1 173	37 152,04
OGÓŁEM:	7 614	254 510,22	3 047	62 404,79	10 661	316 915,01
+/- w porównaniu do roku 2022	- 3 899	- 137 736,94	- 12 822	- 306 442,77	- 16 721	- 444 179,71

MATERIAŁY BIBLIOTECZNE – ZAKUP

2. Liczba zakupionych materiałów bibliotecznych do części wojewódzkiej i miejskiej (z podziałem na kategorie zbiorów).

ZAKUP						
KATEGORIA ZBIORÓW	CZĘŚĆ WOJEWÓDZKA		CZĘŚĆ MIEJSKA		OGÓŁEM	
	wol./j. inw.	koszt (zł)	wol./j. inw.	koszt (zł)	wol./j. inw.	koszt (zł)
książki	4 731	192 413,60	0	0,00	4 731	192 413,60
zbiory specjalne	187	8 768,85	0	0,00	187	8 768,85
OGÓŁEM:	4 918	201 182,45	0	0,00	4 918	201 182,45
+/- w porównaniu do roku 2022	- 3 761	- 38 536,15	- 13 455	- 330 956,75	- 17 216	- 469 003,70

Z ogólnej liczby **10 661** przybytków, **4 918** j. inw. (**4 731** książek i **187** j. inw. zbiorów specjalnych) pochodzi z zakupu, na który wydatkowano kwotę **201 182,45** zł.

Wskaźnik zakupu w 2023 r. wyniósł **4,08** wol. na 100 mieszkańców. **Średnia cena książki w 2023 r.** wyniosła **40,67** zł.

Źródła finansowania zakupu nowości wydawniczych:

90 000,00 zł – MKiDN/Biblioteka Narodowa – dotacja w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025. Priorytet 1. Poprawa oferty bibliotek publicznych, Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych.

90 000,00 zł – dotacja podmiotowa z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego, jako wkład własny do Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025. Priorytet 1. Poprawa oferty bibliotek publicznych. Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych.

1 164,31 zł – grant z Ambasady USA w Warszawie na zakup publikacji anglojęzycznych w ramach kontynuacji programu „Ameryka w twojej bibliotece”.

MATERIAŁY BIBLIOTECZNE – DARY

W 2023 r. do WiMBP przekazano w darze **3 101** j. inw. książek oraz **984** j. inw. zbiorów specjalnych łącznie wycenionych na kwotę **86 796,20** zł. Nabyte dary, oprócz czytelników, przekazały również instytucje: Archiwum Państwowe, Akademia im. Jakuba z Paradyża i Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wielkopolskim oraz Urząd Statystyczny w Zielonej Górze.

3. Liczba materiałów bibliotecznych przekazanych w darze (z podziałem na kategorie zbiorów).

DARY						
KATEGORIA ZBIORÓW	CZĘŚĆ WOJEWÓDZKA		CZĘŚĆ MIEJSKA		OGÓŁEM	
	wol./j. inw.	koszt (zł)	wol./j. inw.	koszt (zł)	wol./j. inw.	koszt (zł)
książki	711	18 098,00	2 390	40 395,00	3 101	58 493,00
zbiory specjalne	369	6 830,00	615	21 473,20	984	28 303,20
OGÓŁEM:	1080	24 928,00	3 005	61 868,20	4 085	86 796,20
+/- w porównaniu do roku 2022	- 392	+ 5 202	+ 694	+ 35 319,79	+ 302	+ 30 521,79

MATERIAŁY BIBLIOTECZNE – PRZEINWENTARYZOWANE

4. Liczba materiałów bibliotecznych przeinwentaryzowanych (z podziałem na kategorie zbiorów).

PRZEINWENTARYZOWANE						
KATEGORIA ZBIORÓW	CZĘŚĆ WOJEWÓDZKA		CZĘŚĆ MIEJSKA		OGÓŁEM	
	wol./j. inw.	koszt (zł)	wol./j. inw.	koszt (zł)	wol./j. inw.	koszt (zł)
książki	1 583	27 768,78	1	70,59	1 584	27 839,37
zbiory specjalne	0	0,00	0	0,00	0	0,00
OGÓŁEM:	1 583	27 768,78	1	70,59	1 584	27 839,37
+/- w porównaniu do roku 2022	+ 253	- 4 811,65	0	+ 40,65	+ 253	- 4 771

MATERIAŁY BIBLIOTECZNE – PRZEKAZANE W ZAMIAN ZA ZGUBIENIE

5. Liczba materiałów bibliotecznych przekazanych w zamian za zgubienie (z podziałem na kategorie zbiorów).

PRZEKAZANE W ZAMIAN						
KATEGORIA ZBIORÓW	CZĘŚĆ WOJEWÓDZKA		CZĘŚĆ MIEJSKA		OGÓŁEM	
	wol./j. inw.	koszt (zł)	wol./j. inw.	koszt (zł)	wol./j. inw.	koszt (zł)
książki	31	551,00	41	466,00	72	1 017,00
zbiory specjalne	2	79,99	0	0,00	2	79,99
OGÓŁEM:	33	630,99	41	466,00	74	1 096,99
+/- w porównaniu do roku 2022	+ 1	- 80,34	- 61	- 846,46	- 60	- 926,80

CZASOPISMA

W 2023 r. prenumerowano łącznie **96** tytułów (**106** egz.) czasopism, wszystkie dla części wojewódzkiej, na które wydatkowano **32 219,65** zł. W roku 2023 nie prenumerowano czasopism dla części miejskiej.

W porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego to o 29 tytułów (68 egz.) i 3 251,29 zł mniej.

W ramach selekcji zbiorów (zniszczonych, zdezaktualizowanych, itp.) ubytkowano łącznie **10 658** j. inw. na kwotę **67 921,94** zł, w tym:

- w części wojewódzkiej: 3 730 jednostki na kwotę 50 090,15 zł,
- w części miejskiej: 6 928 jednostek na kwotę 17 831,79 zł.

W porównaniu do 2022 r. to o 9 605 jednostki mniej zubytkowanych zbiorów.

Ogólny stan zbiorów WiMBP w bazie komputerowej na dzień 31.12.2023 r. to 505 394 j. inw., w tym:

- księgozbiór: 422 774 wol.,
- zbiory specjalne: 53 723 j. inw.,
- czasopisma: 25 892 (czasopisma nadal w fazie wprowadzania do bazy komputerowej).

2. Udostępnianie zbiorów

Zbiory udostępniały: Wypożyczalnia Główna, Wypożyczalnia Naukowa, Zespół Czytelni i Magazynów, Dział Zbiorów Regionalnych, Dział Informacyjno-Bibliograficzny wraz z Wypożyczalnią Międzybiblioteczną, Dział Zbiorów Specjalnych z Oddziałem Zbiorów Audiowizualnych, Oddział Dziecięcy, Ośrodek Integracji i Aktywności oraz filie miejskie.

Wszystkie wymienione powyżej agendy udostępniały zbiory w sposób tradycyjny. Jednak WiMBP oferowała również dostęp do zbiorów poprzez **Gorzowską Bibliotekę Cyfrową** udostępniającą online częściowo zdigitalizowane zbiory WiMBP, głównie regionalia. Do bazy Gorzowskiej Biblioteki Cyfrowej w 2023 r. wprowadzono **379 rekordy** (o 91 mniej w porównaniu do roku 2022). **Ośrodek Integracji i Aktywności udostępniał cyfrowe książki mówione w postaci plików** do odtwarzania na urządzeniu Czytawk, W 2023 r. udostępniono 980 książek cyfrowych. Ponadto **obsługiwał punkty wymiany książki mówionej** i udostępniał zbiory w ramach usługi „Książka na telefon”. Czytelnicy posiadali możliwość bezpłatnego korzystania z **cyfrowej platformy Legimi** (za pomocą kodów dostępu) oferującej ponad 180 tys. tytułów ebooków i audiobooków. Wśród czytelników WiMBP zainteresowanie dostępem online do literatury stale wzrasta. W 2023 r. wykorzystano 3 690 kodów (o 279 kodów więcej w porównaniu do roku 2022). Ogólna liczba wypożyczeń: 48 472, w tym 38 875 ebooków oraz 9 597 audiobooków to o 760 ebooków mniej i 2 372 więcej audiobooków w porównaniu do roku ubiegłego. W 2019 r. utworzono konsorcjum Legimi z bibliotekami terenowymi północnej części województwa lubuskiego, w skład, którego wchodzi obecnie 20 bibliotek gminnych

(tj. o 3 biblioteki więcej niż w roku 2022), ułatwiając czytelnikom dostęp do literatury. Czytelnicy nadal mieli zapewniony bezpłatny dostęp do **Cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej książek i czasopism naukowych *Academica***, posiadającej ponad 3 mln publikacji z różnych dziedzin wiedzy, będących w zasobie Biblioteki Narodowej, objętych ochroną prawa autorskiego. Dostęp do bazy możliwy jest za pomocą dedykowanego terminala, zlokalizowanego w Zespole Czytelń i Magazynów. Z tej formy dostępu skorzystały 27 osób. **Wypożyczalnia Międzybiblioteczna** obsługiwana przez Dział Informacyjno-Bibliograficzny realizowała zamówienia wychodzące z WiMBP do innych bibliotek: 38 książek i 2 artykuły z czasopism. Od 2022 r. WiMBP współpracuje w zakresie wypożyczeń międzybibliotecznych z **Fundacją Krajowy Depozyt Biblioteczny**. W ramach tej usługi w roku 2023 zrealizowano 8 zamówień, w tym 3 dot. książek, 2 art. prasowych, 3 wydawnictw zwartych cyfrowych.

6. Stan czytelników, czytelnictwa, udzielonych informacji, itd. na dzień 31.12.2023 r.

	Część wojewódzka	Część miejska	Ogółem	+/- w porównaniu do roku 2022
Liczba czytelników zapisanych i zarejestrowanych	10 599	11 017	21 616	+ 462
Liczba aktywnych czytelników	4 967	9 945	14 912	+ 370
Liczba odwiedzin ogółem (na zewnątrz i na miejscu)	66 404	113 997	180 401	+ 13 584
Liczba zbiorów wypożyczonych na zewnątrz ogółem, w tym:	<u>126 484</u>	<u>241 081</u>	<u>367 565</u>	<u>+ 26 682</u>
- księgozbiór:	112 341	233 280	345 621	+ 30 833
literatura dla dzieci	1 794	81 895	83 689	+ 15 547
literatura dla dorosłych	56 496	132 522	189 018	+ 9 248
literatura popularnonaukowa	53 960	18 796	72 756	+ 5 966
- czasopisma oprawne (posiadające nr inw.)	91	67	158	+ 72
- czasopisma nieoprawne	0	147	147	- 2 275
- zbiory specjalne, w tym audiowizualne, gry planszowe i inne	14 143	7 654	21 797	- 1 876
LEGIMI * - wypożyczenia ogółem, w tym:			<u>48 472</u>	<u>+ 1 612</u>
– ebooki			38 875	- 760
– audiobooki			9 597	+ 2 372
Liczba odwiedzin na miejscu	18 116	26 124	44 240	+ 8 601
Liczba zbiorów udostępnionych na miejscu ogółem, w tym:	<u>13 961</u>	<u>17 972</u>	<u>31 933</u>	<u>+ 3 533</u>
- książki	1 169	16 901	18 070	+ 5 008
- czasopisma oprawne	869	0	869	+ 159
- czasopisma nieoprawne	9 733	670	10 403	- 2 725
- dokumenty życia społecznego	800	0	800	+ 208
- zbiory specjalne: audiowizualne i dokumenty życia społecznego oraz gry planszowe i inne	1390	401	1 791	+ 883
Liczba udzielonych informacji ogółem, w tym:	<u>47 928</u>	<u>64 637</u>	<u>112 565</u>	<u>- 9 794</u>
- bibliotecznych, bibliograficznych i rzeczowych	47 161	64 637	111 798	- 9 500
- informacji udzielonych w Punkcie Informacji Turystycznej	765	0	765	- 290
- informacji udzielonych w Centrum Kultury i Informacji „Ameryka w twojej bibliotece”	2	0	2	- 4
Liczba osób korzystających z czytelni internetowych	2 630	354	2 984	+ 423

* Dostęp czytelników do cyfrowej platformy zbiorów elektronicznych.

3. Opracowanie i publikowanie bibliografii regionalnych, a także innych materiałów informacyjnych o charakterze regionalnym

Kontynuowano prace nad uzupełnianiem komputerowej bazy katalogowej pod nazwą „**Lubuska Bibliografia Regionalna**”, w której rejestrowane są opisy bibliograficzne różnego typu dokumentów: książek i ich fragmentów (rozdziały, rozprawy z prac zbiorowych), artykułów z czasopism ogólnopolskich, regionalnych i lokalnych oraz zbiorów specjalnych (dokumenty kartograficzne, graficzne, dokumenty życia społecznego) dotyczących regionu. W 2023 r. wprowadzono **1 463** rekordy bibliograficzne (o 589 **więcej** w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego). Stan bazy na koniec 2023 r. liczył 53 564 rekordy bibliograficzne, w tym 44 629 autoryzowanych. Bibliografia jest dostępna online na stronie internetowej Biblioteki w zakładce *Lubuska Bibliografia Regionalna*. Drukiem ukazało się: „**Grossowanie, czyli fraszkopisanie**” – pokonkursowe wydawnictwo zawierające nagrodzone prace nadesłane na III Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Jana Grossa. Przygotowano do druku publikację pt. „**Porządek ogniowy miasta Gorzowa Wielkopolskiego z 1687 roku**” pod red. dr Katarzyny Sanockiej-Tureczek. Opracowano „**Kalendarz rocznic na 2024 r. Rocznice literackie, regionalne, kulturalne, wydarzenia historyczne i naukowe. Uroczystości i obchody**”. Opracowywano nowe hasła do **Multimedialnej Encyklopedii Gorzowa Wielkopolskiego** oraz aktualizowano już istniejące. Encyklopedia zawiera 2014 stron, 1068 haseł, 415 galerii zdjęciowych (w tym 3239 zdjęć), 33 filmy, 25 plików dźwiękowych. Encyklopedia dostępna na portalu: <http://wncyklopedia.wimbp.gorzow.pl>. Liczba osłon na portalu: 81 460.

4. Udzielanie pomocy instrukcyjno-metodycznej i szkoleniowej bibliotekom terenowym

W 2023 r. sieć bibliotek terenowych nie uległa zmianie. Nadal opieką merytoryczną objętych było **76 bibliotek** na terenie 5 północnych powiatów województwa lubuskiego. Dział Instrukcyjno-Metodyczny (DIM) współpracował i udzielał pomocy metodycznej stosownie do aktualnych potrzeb i oczekiwań, m.in.: instruktaż, konsultacje, analizy działalności na podstawie sprawozdawczości. Informowano Biblioteki o kolejnym naborze do Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025. Priorytet 1. Poprawa oferty bibliotek publicznych, Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych. Monitorowano możliwości finansowe bibliotek w związku z kwotą wkładu własnego, informowano o warunku aplikowania (otwarcie biblioteki dla czytelnika przynajmniej 4 godz. ½ sobót w roku), obliczono wskaźniki dla bibliotek oraz sporządzono symulację podziału dotacji dla bibliotek.

Od maja do września 2023 r. DIM realizował projekt „Biblioteka w zasięgu pokolenia Alfa – cykl szkoleń dla bibliotekarzy” dofinansowany ze środków MKiDN.

W 2023 r. zwizytowano 8 bibliotek:

- Gminną Bibliotekę Publiczną w Zwierzynie – 26-27.04.2023 r.,
- Gminną Bibliotekę Publiczną w Strzelcach Krajeńskich oraz filie w Bobrówku, Brzozie, Ogardach i Tucznie – 12-13.06.2023 r.,
- Gminną Bibliotekę Publiczną w Słońsku – 4.07.2023 r.,
- Gminną Bibliotekę Publiczną w Bogdańcu – 3.10.2023 r.,

DIM współpracował z bibliotekami samorządowymi w ramach programu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – „Analiza Funkcjonowania Bibliotek Publicznych” (AFBP), stanowiącego narzędzie oceny działalności bibliotek poprzez opracowywanie danych statystycznych.

Z bibliotekami terenowymi współpracuje także Dział Udostępniania Zbiorów w zakresie realizacji programu „Dyskusyjne Kluby Książki” (Instytut Książki).

5. Działania zmierzające do informatyzacji biblioteki

Część procesów bibliotecznych, w tym m.in. udostępnianie zbiorów przebiega za pomocą systemu bibliotecznego **Prolib** wraz z **multiwyszukiwarką Integro**. W dniach 19-23.06.2023 r. dokonano kolejnej reinstalacji najnowszej wersji serwera Prolib oraz Integro. Na bieżąco rozwiązywano problemy związane z funkcjonowaniem systemu Prolib, przyjmowano uwagi o trudnościach i problemach w działaniu modułów i tworzeniu rekordów, po ocenie konsekwencji wprowadzenia proponowanych zmian, przekazywano informacje twórcom oprogramowania albo realizowano w systemie. Dział Zarządzania Procesami Informatycznymi dokonał aktualizacji innych systemów, w tym m.in.

Optima. Nadal powodzeniem cieszy się aplikacja mobilna: WiMBP Gorzów-mProlib ułatwiająca komunikację biblioteki z jej użytkownikami za pomocą urządzeń mobilnych (m.in. aktualna oferta biblioteki, rezerwacja książek, sprawdzanie konta bibliotecznego, prolongata wypożyczonych materiałów bibliecznych, przegląd nowości wydawniczych, dokonywanie płatności przez internet). Biblioteka główna oraz filie miejskie posiadają **szerokopasmowy dostęp do internetu** oraz **dostęp do sieci Wi-Fi**. Wybrane zbiory w nowym gmachu WiMBP objęte są radiową ochroną (RFiD), co zdecydowanie chroni je przed utratą oraz ułatwia przeprowadzanie skontrum zbiorów.

6. Działania zmierzające do wyrównywania szans w dostępie do dóbr kultury

Wybrane działania WiMBP wpisują się w koncepcję wyrównywania szans w dostępie do dóbr kultury, m. in. dedykowane osobom ze szczególnymi potrzebami, zarówno w zakresie bezpłatnej dostępności do zbiorów, jak i oferty edukacyjno-kulturalnej. W Ośrodku Integracji i Aktywności (OIA) działającym na rzecz osób z różnymi niepełnosprawnościami udostępniano m.in. zbiory biblieczne przeznaczone dla osób z dysfunkcją wzroku: **książki drukowane dużą czcionką, audiobooki i książki cyfrowe**. W roku 2023 z powodu braku dofinansowania ze strony organizatora miejskiego, nie zakupiono ani jednej publikacji. Wszystkie przybytki tych wersji publikacji w roku 2023 pozyskano wyłącznie na drodze darowizny od organizacji pozarządowych i instytucji realizujących własne projekty. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Larix” im. H. Ruszczyca w ramach projektów „Nagranie i nieodpłatne rozpowszechnienie cyfrowych książek mówionych dla osób z dysfunkcją wzroku” i „Zasłuchani w literaturze” oraz Fundacja Edukacji Nowoczesnej i Fundacja Moderna z Jeleniej Góry w ramach projektu „Książka dla Ciebie 2022” przekazały łącznie 160 **audiobooków** oraz 299 **książek cyfrowych**. OIA nadal obsługiwał **3 punkty wymiany książki mówionej**: Dom Pomocy Społecznej nr 1 i nr 2 w Gorzowie Wielkopolskim oraz grzecznościowo Dom Pomocy Społecznej w Myśliborzu (udostępniono 197 audiobooków). Z usługi „**Książka na telefon**” dedykowanej osobom niepełnosprawnym i w podeszłym wieku skorzystała 1 osoba (zamówiono 38 tytułów książek mówionych). OIA jest wiodącą agendą działającą na rzecz osób z różnego typu dysfunkcjami. **Posiada sprzęt specjalistyczny przeznaczony dla osób z dysfunkcją wzroku**, m.in. komputer z urządzeniami peryferyjnymi, Auto-Lektor do odtwarzania tekstu głosem syntetycznym. Od wielu lat współpracuje ze szkołami specjalnymi oraz stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób z różnymi dysfunkcjami w zakresie działań kulturalno-edukacyjnych, organizując m.in. warsztaty biblioterapeutyczne, spotkania integracyjne, wieczory poetyckie, wystawy twórczości podopiecznych. Podobnie, szansę zaprezentowania swych umiejętności mają podopieczni Domów Pomocy Społecznej. Prowadzone są Dyskusyjne Kluby Książki: dla osób dorosłych, niewidomych i słabowidzących oraz młodzieży z niepełnosprawnością umysłową.

W ofertę dla najmłodszych i ich rodzin wpisały się cotygodniowe zajęcia rekreacyjno-edukacyjne dla dzieci 2-3 letnich nieuczęszczających do żłobka i przedszkola oraz ich opiekunów ph. „**Od zabawy i słuchania do czytania**”. Ponadto odbywały się „**Rodzinne soboty u Herberta**” oferujące m.in. zajęcia edukacyjno-plastyczne, spotkania czytelnicze.

Biblioteka Herberta z chwilą wybuchu wojny w Ukrainie, błyskawicznie zareagowała na potrzebę stworzenia przestrzeni dla dzieci uchodźczych i od marca 2022 roku, nieprzerwanie, w cyklu cotygodniowym organizuje zajęcia adaptacyjno-edukacyjno-plastyczne ph. „**Kolorowe sylaby**”. Zajęcia cieszą się niesłabnącym zainteresowaniem, każdorazowo uczestniczy w nich kilkanaścioro dzieci wraz z opiekunami.

Dla dzieci starszych i młodzieży, które nie miały szansy na spędzenie ferii zimowych i wakacji poza miejscem zamieszkania, zorganizowano tzw. Akcję Zima i Akcję Lato, gwarantujące spędzenie czasu wolnego, kreatywnie, twórczo i bezpieczne (1 477 uczestników).

Udział w kulturze to stymulujące doświadczenie niezależnie od wieku. **Zajęcia dla seniorów** w ramach „Biblioteki Aktywnego Seniora” kontynuowała Wypożyczalnia Główna, a do ogólnopolskiej akcji „**Weekend seniora z kulturą**” włączyły się zarówno agendy wojewódzkie jak i filie miejskie organizując m.in. wystawy, wykłady, warsztaty, ćwiczenia, itp. (29-30.09.2023 r.).

Biblioteka nadal spełnia rolę przyjaznej osobom z autyzmem (w ramach projektu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich). Pracownicy oraz specjalnie opracowany pakiet materiałów ułatwiają osobom z autyzmem korzystanie ze zbiorów i usług Biblioteki jak i uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych.

Uwzględniano Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny, Lubuską Kartę Dużej Rodziny oraz Gorzowską Kartę Dużej Rodziny (łącznie z ulgi skorzystało 11 uprawnionych).

7. Wypełnianie funkcji biblioteki, jako ośrodka informacji

Obecnie biblioteki są prężnymi ośrodkami informacji, a rola bibliotekarzy w tej kwestii nieoceniona, bowiem wymaga od nich m.in. szerokiej wiedzy ogólnej, znajomości globalnych zasobów wiedzy, a dotarcie do właściwej informacji jest często poprzedzone szeregiem czynności. **Działalność informacyjną prowadziły wszystkie agendy udostępniające zbiory**, udzielając informacji bibliotecznych, bibliograficznych i rzeczowych. Szczególne znaczenie ma **Dział Informacyjno-Bibliograficzny**, z założenia posługujący się narzędziami warsztatu informacyjnego, również **Informatorium**, którego pracownicy obsługują dodatkowo **Punkt Informacji Turystycznej** (w 2023 r. udzielono 765 tego typu informacji). Ponadto pozyskiwano i rozpowszechniano publikacje i materiały promocyjne dotyczące turystyki województwa lubuskiego.

W **Centrum Kultury i Informacji „Ameryka w twojej bibliotece”** zainteresowani mogą uzyskać informacje o możliwości dostępu do komercyjnych baz danych ich zawartości, stypendiach i programach wymiany, konkursach organizowanych przez Ambasadę USA w Warszawie. Czytelnicy mogą także korzystać z Systemu Informacji Prawnej „Lex”. Cennym komunikatorem jest **strona internetowa i media społecznościowe WiMBP**, udostępniające podstawowe informacje, m.in. o zbiorach i funkcjonowaniu Biblioteki, zasobach baz komputerowych (Cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej książek i czasopism naukowych *Academica*, Gorzowskiej Bibliotece Cyfrowej, Lubuskiej Bibliografii Regionalnej), zasadach funkcjonowania Wypożyczalni Międzybibliotecznej i korzystania z usługi dostępu do ebooków na platformie Legimi, a także innych usługach oraz ofercie kulturalnej. Okazją do promocji Biblioteki, jako ośrodka informacji oraz promocji publikacji zbiorów o tematyce zdrowotnej, jest coroczny udział WiMBP w organizowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego **Lubuski Piknik Zdrowia i Profilaktyki**.

8. Działalność wydawnicza

W 2023 r. WiMBP wydała:

- „Pegaz Lubuski” nr: 1 (92)/2023; 2 (93)/2023; 3 (94)/2023; 4 (95)2023 – czasopismo literackie,
- „Grossowanie, czyli fraszkowanie” – wydawnictwo pokonkursowe w ramach III Ogólnopolskiego Konkursu Literackiego im. Jana Grossa” (III Festiwal Fraszki),
- „Bibliotekarz Gorzowski” – czasopismo w wersji elektronicznej.

9. Działalność promocyjna i kulturalno-edukacyjna (wybór):

WiMBP współpracuje z większością gorzowskich mediów – radiem, prasą, telewizją, m.in.: Radiem Zachód, Radiem Gorzów, Gazetą Lubuską, Gazetą Wyborczą, Echem Gorzowa, eGorzowską, Telewizją Gorzów – Teletop, TVP 3 Gorzów. Informacje i zaproszenia na wydarzenia kulturalne przesyłane są drogą mailową. Sporządzane są również comiesięczne zestawienia wydarzeń kulturalnych i przesyłane do Urzędu Miasta i Urzędu Marszałkowskiego. Ponadto pracownicy Biblioteki nagrywają krótkie promocyjne materiały filmowe, zarówno o zbiorach bibliotecznych, usługach, funkcjonowaniu poszczególnych działów, jak i wydarzeniach kulturalno-edukacyjnych i prezentują w mediach społecznościowych Biblioteki. Kilka razy w roku dyrektor organizuje konferencje prasowe i spotkania z dziennikarzami informując o zbliżających się wydarzeniach i działaniach podejmowanych przez WiMBP, a raz do roku konferencję, na której podsumowuje działalność Biblioteki i informuje o planach na rok następny. Biblioteka w razie zapotrzebowania udostępni również swe zbiory instytucjom oraz osobom prywatnym, szczególnie mapy, ryciny, ikonografię, wykorzystywane następnie do publikacji wydawnictw. Taki zakres współpracy to również forma promocji. Wykorzystywane są media społecznościowe: Facebook, Twitter, Instagram, TikTok i oczywiście strona internetowa. Tworzone afisze, plakaty, informujące o wydarzeniach zamieszczane są zarówno w Bibliotece głównej, filiach miejskich czy zaprzyjaźnionych instytucjach i księgarniach. W przypadku niektórych istotnych dla kultury wydarzeń, zleca się wykonanie wielkoformatowego banera.

Spotkania autorskie:

24.02.2023 r. – spotkanie z **Stanisławem Książniakiewiczem**, połączone z promocją jego publikacji naukowej pt. „Wiarygodna jest tylko miłość”.

10.03.2023 r. – spotkanie z **Hanną Bondarenko** i promocja tomiku poezji pt. „Kobieta, która gotuje rosół”.

23.03.2023 r. – spotkanie z **ks. Andrzejem Dragułą** i promocja jego książki pt. „Syn marnotrawny. Biografia ocalenia”.

14.04.2023 r. – spotkanie z **prof. Stanisławem Nicieją** połączone z promocją trzech ostatnich tomów „Kresowej Atrantydy”.

27.06.2023 r. – spotkanie z **ks. Kazimierzem Sową**, połączone z promocją książki pt. Niewierni wierni. Rozmowy o prawdziwym Kościele”.

27.08.2023 r. – spotkanie z **Aleksandrą Herzyk**, ilustratorką, rysowniczką komiksów.

18.09.2023 r. – spotkanie z **Piotrem Gąsowskim**, autorem książki pt. „Co mi w życiu nie wyszło?”.

21.09.2023 r. – spotkanie z **Michałem Książkiem**, reportażystą, podróżnikiem, kulturoznawcą, inżynierem leśnikiem i poetą.

25.09.2023 r. – spotkanie z **Sylwią Chutnik**, pisarką, kulturoznawczynią, pisarką, publicystką, działaczką społeczną i promotorką czytelnictwa.

9.10.2023 r. – spotkanie z **Wojciechem Rogacinem** i promocja jego książki pt. „Zelenski. Biografia”.

23.10.2023 r. – spotkanie z **Wojciechem Tochmanem**, reporterem, pisarzem, autorem książek.

25.11.2023 r. – spotkanie z **Dorotą Karaś i Markiem Strelingowem**, dziennikarzami, autorami Biografii J. Urbana, z **Joanną Kuciel-Frydryszak**, autorką bestsellerowej książki pt. „Chłopki. Opowieść o naszych babkach”, z **Wacławem Radziwinowiczem**, publicystą, autorem książki pt. „Putin, car Atlantydy. Droga do wielkiej wojny” oraz z **Martyną Jakubowicz**, autorką książki pt. „Trudna sztuka latania”.

Sesje naukowe w ramach cyklu „**Nowa Marchia – prowincja zapomniana – Ziemia Lubuska – wspólne korzenie**”. W sesjach udział wzięli:

25.01.2023 r. – **dr Michał Gierke** z Książnicy Szczecińskiej – wykład pt. „**Nowomarchijczycy w szczecińskim Pedagogium Książęcym (1543-1666)**”.

1.02.2023 r. – **dr Paweł Migdalski**, z Uniwersytetu Szczecińskiego – wykład pt. „**O konieczności powrotu do badań milenijnych w związku z aktualnymi i zbliżającymi się rocznicami**”.

27.03.2023 r. – **dr Krzysztof Wroński** – wykład pt. „**Architektura obronna joannitów w biskupstwie lubuskim (do połowy XVI w.)**”.

12.04.2023 r. – **prof. Edward Rymar** – wykład pt. „**Ziemia kasztelanii santockiej obszarem rywalizacji Barnima I z Piastami**” połączone z promocją książki E. Rymara pt. „**Barnim I. Książę Słowian na Pomorzu (ok. 1220/21-1278)**”.

19.05.2023 r. – **Julia Bork** – wykład pt. „**Wokół historii i pamięci. Najnowsze projekty w gminie Słońsk**”.

22.06.2023 r. – **prof. dr hab. Stanisław Rosik** z Uniwersytetu Wrocławskiego – wykład pt. „**Północny książę. Wkład Bolesława Krzywoustego w tworzenie kręgu cywilizacji europejskiej na Pomorzu i Połabiu. Wokół początków diecezji lubuskiej**”.

11.09.2023 r. – **Paweł Anders** – wykład pt. „**Puszcza Notecka – nie tylko DRZEWA**”.

16.10.2023 r. – **dr Katarzyna Zielińska** – wykład pt. „**Zbąszynek – dziecko granicy. Kilka słów o historii miasta w setną rocznicę założenia**”.

24.11.2023 r. – **dr Dariusz Piasek** – wykład pt. „**Średniowieczne kamienne kościoły na Pomorzu Szczecińskim i w Nowej Marchii**”.

12.12.2023 r. – **Zbigniew Rokita**, laureat Nagrody Literackiej NIKE 2021 – wykład pt. „**Odrzania. Podróż po Ziemiach Odzyskanych**” połączony z promocją książki autora pod tym samym tytułem.

Konferencje naukowe/seminaria/wykłady/promocje książek/inne

30.01.2023 r. – promocja książki dra Matthiasa Lehmana pt. „**Willa Lehmana**”.

21.02.2023 r. – promocja książki Zbigniewa Czarnucha pt. „**Pochwała Lubniewki**”.

18.04.2023 r. – konferencja naukowa pt. „**Łączy nas literatura i historia. Hans Fallada po dwóch stronach granicy**”.

25.08.2023 r. – konferencja naukowa pt. „**Tatarzy na ziemiach zachodnich i północnych Polski po 1945 roku**”.

14.09.2023 r. – „**Czarownice, smoki, zmyły z legend gorzowskich straszne upiory**” – warsztaty dla młodzieży w ramach obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa 2023 ph. „Żywe dziedzictwo – tradycje od pokoleń”.

29.09.2023 r. – konferencja naukowa pt. „**Ocalone. Utracone. Zbiory bibliotek publicznych ziem zachodnich i północnych Polski po II wojnie światowej**”.

24.10.2023 r. – promocja książki Zbigniewa Rudzińskiego pt. „**Drzewa i krzewy Edukacyjnego Parku Dendrologicznego PTTK w Mościcach**”.

17.11.2023 r. – promocja książki pt. „**Dziedzictwo Ziemi Lubuskiej. Dzieje i kultura**” pod red. Bogumiły Bury i Małgorzaty Szymczak.

23.11.2023 r. – „**Wpływ anglicyzmów na współczesny język polski**” – wykład prof. dra hab. Jana Miodka.

7.12.2023 r. – „**Dlaczego w grudniu jemy pączki, czyli o chanuce, żydowskim kalendarzu i społeczności żydowskiej we współczesnej Polsce**” – wykład Dagmary Mańki-Wizor, specjalistki ds. naukowych z Muzeum Historii Żydów Polskich Polin.

Wystawy, m.in. malarstwa, grafiki, fotografii/ekspozycje:

19.05.2023 r. – „**Co nasi rodzice czytali, gdy byli mali**” – ekspozycja kolekcji Grzegorza Musiałowicza.

8.09.2023 r. – **Malarstwo** – wystawa prac Romana Picińskiego.

25.10.2023 r. – „**Historie gorzowskich rodzin: rodzina Wójcik**” – wystawa pamiątek rodzinnych, zdjęć, dokumentów, przedmiotów codziennego użytku zebranych i opisanych przez dr Katarzynę Wójcik, potomkinię osób, które uczestniczyły w powojennym życiu Gorzowa – przyczyniały się do odbudowy kościołów, prowadziły sklepy.

9.11.2023 r. – „**Odlot. Obiekty - instalacja**” - wystawa prac Michała Bajsarowicza.

17.11.2023 r. – „**Kobieta prawdziwa**” - wystawa malarstwa Żanety Chłostowskiej-Szwaczki.

Koncerty/recitale/spektakle poetycko-muzyczne:

14.06.2023 r. – **Refleksje wokół Stanisława Moniuszki** – koncert fortepianowy w wykonaniu pianistów z Chin: Chen Jilin i Li Xianze w ramach cyklu „Słowo i muzyka”.

13.11.2023 r. – **Święto Niepodległości** – koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu chóru Cantabile Miejskiego Centrum Kultury pod dyrekcją Jadwigi Kos.

17.11.2023 r. – koncert jazzowy **zespołu Blue Weather** (III Ogólnopolski Konkurs Fraszki im. Jana Grossa).

27.12.2023 r. – **Narodowy Dzień Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego** – prezentacja polskich pieśni patriotycznych w wykonaniu Orkiestry Dętej OSP Siedlice pod kierunkiem Grzegorza Krzeskiego.

Inne:

23.02.2023 r. – uroczysta gala wręczenia „**Lubuskich Wawrzynów 2022**” w WiMBP w Zielonej Górze.

8-15.05.2023 r. – **XX Tydzień Bibliotek** ph. „Moja, Twoja, Nasza. Biblioteka!”.

1-7.06.2023 r. – **XXII Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom** ph. „Książka jest jak ogród”.

18.06.2022 r. – **Lubuski Piknik Zdrowia i Profilaktyki** zorganizowany w gorzowskim Parku Róż przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego. Promocja Biblioteki, prezentacja zbiorów z zasobu WiMBP dotyczących zdrowia i oferty dla dzieci Filii nr 3.

9.07.2022 r. – „**Letnie Czytanie**” na dziedzińcu Zamku Książąt Lubomirskich w Lubniewicach wiersze Wisławy Szymborskiej literackiej patronki roku 2023 czytała Małgorzata Kocik. Tło muzyczne: Arleta Gredka (skrzypce), Paweł Gredka (gitara).

23.07.2023 r. – „**Letnie czytanie**” na dziedzińcu Pałacu w Gliśnie poezję dwudziestolecia międzywojennego interpretowała Marzena Wieczorek.

15.09.2023 r. – spotkanie z cyklu **Café Wenecja** ph. „**Gorzowscy poeci o Gorzowie**”.

22.09.2023 r. - spotkanie z cyklu **Café Wenecja** z udziałem artysty plastyka **Jerzego Gąsiorka**.

27.10.2023 r. – **VI Gorzowska Herbertiada** ph. „Doświadczenie amerykańskie w poezji Herberta”.

17.11.2023 r. – **III Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Jana Grossa** – rozstrzygnięcie.

28.11.2023 r. – **Spotkanie z Reportażem Radiowym** – reportaż Izabeli Patek pt. „Jeszcze do ciebie wrócę” o Andrzeju Batorze, śpiewaku.

25.11.2023 r. – **V Lubuski Festiwal Słowa. Warto czytać nad Wartą** – festiwal literacko-czytelniczy.

10. Zadania inwestycyjne i remonty

W 2023 r. nie przeprowadzono remontów oraz nie realizowano zadań inwestycyjnych. Natomiast dokonano zamiany lokalizacji trzech agend: Oddział Dziecięcy z parteru przeniesiono na I piętro, do pomieszczeń zajmowanych dotychczas przez Wypożyczalnię Naukową. Ten manewr pozwolił na pozyskanie większej powierzchni na działalność Oddziału Dziecięcego. Wypożyczalnię Naukową ulokowano na II piętrze, w pomieszczeniach Zespołu Czyteln, natomiast zbiory Czytelni książek i czasopism znalazły się na parterze w pomieszczeniu po Oddziale Dziecięcym. Odnowiono (pomalowano) wnętrza trzech w/w pomieszczeń. Ponadto skupiono się na obowiązkowych przeglądach oraz pracach konserwatorskich.

11. Pozyskanie środków finansowych z programów Unii Europejskiej, fundacji, funduszy, programów operacyjnych i innych w 2023 r.

7. Pozyskane środki finansowe

Lp.	Nazwa zadania	Źródło finansowania	Kwota dofinansowania (zł)	Całkowity koszt zadania (zł)
1.	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025. MKiDN/Biblioteka Narodowa. Priorytet 1. Poprawa oferty bibliotek publicznych. Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych.	MKiDN/Biblioteka Narodowa	90 000,00	180 000,00
		Urząd Marszałkowski Woj. Lubuskiego – wkład własny	90 000,00	
2.	Dyskusyjne Kluby Książki. MKiDN/Instytut Książki.	MKiDN/Instytut Książki	73 967,00	92 933,95
		Urząd Marszałkowski	18 961,53	

		Woj. Lubuskiego – wkład własny		
		WiMBP – wkład własny	5,42	
3.	Ameryka – kraj inspiracji – w ramach programu „Ameryka w Twojej bibliotece”.	Departament Stanu USA	7 740,00	7 741,25
		WiMBP – wkład własny	1,25	
4.	Doświadczenie amerykańskie w poezji Herberta – w ramach V Gorzowskiej Herbertiady. MKiDN/Instytut Książki.	MKiDN/Instytut Książki	17 387,00	28 998,94
		Urząd Marszałkowski woj. Lubuskiego – wkład własny	11 609,00	
		WiMBP – wkład własny	2,94	
5.	Biblioteka w zasięgu pokolenia Alfa – cykl szkoleń dla bibliotekarzy. MKiDN/Instytut Książki.	MKiDN/Instytut Książki	16 643,00	30 212,10
		Urząd Marszałkowski Woj. Lubuskiego – wkład własny	13 569,00	
		WiMBP – wkład własny	0,10	
6.	Łączy nas literatura i historia – Hans Fallada po dwóch stronach granicy. Fundusz Małych Projektów w Euroregionie pro Europa Viadrina.	Euroregion pro Europa Viadrina	7 065,84 EUR*	
		Urząd Marszałkowski Woj. Lubuskiego – wkład własny	5 860,47 PL*	

* Zwrot z tytułu realizacji projektu w roku 2024.

12. Realizacja pozostałych zadań:

8. Różnorodne formy pracy zrealizowane w 2023 r. (część wojewódzka i miejska).

L.p.	Formy pracy	Liczba (część woj.)	Frekwencja (część woj.)	Liczba (część miejska)	Frekwencja (część miejska)
1.	Lekcje biblioteczne	1	19	47	907
2.	Konferencje/seminaria	3	205	–	–
3.	Sesje naukowe	10	243	–	–
4.	Spotkania autorskie/promocje książek, w tym wydawnictw własnych	13	835	8	238
5.	Spotkania czytelnicze, w tym kampanie, ogólnopolskie akcje czytelnicze	5	140	243	4890
6.	Wykłady/prelekcje	13	348	3	53
7.	Pogadanki/odczyty	–	–	76	1 344
8.	Warsztaty dla czytelników	6	184	57	895
9.	Konkursy/turnieje	–	–	58	435
10.	Wystawy/ekspozycje	14	2 662	52	6 747
11.	Koncerty/recitale	5	424	2	81

12.	Projekcje filmowe	-	-	-	-
13.	DKK (spotkania w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki)	17	113	142	1231
14.	<u>INNE (miasto)</u> : Akcja Zima, Akcja Lato, Tydzień Bibliotek <u>INNE (województwo)</u> : festiwale, spotkania okolicznościowe i inne	9	500	168	1987
15.	Wycieczki do biblioteki/wymiana książek, spotkania z przedszkolakami	8	112	316	6 307
16.	Internet	-	-	7	305
OGÓŁEM:		104	5 785	1 179	25 420

W 2023 r. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publicznej im. Zbigniewa Herberta zrealizowała łącznie **1 283** wydarzenia, w których uczestniczyło **31 205** osób.

Sporządziła:
 Mariola Merxmüller-Socha – kierownik Działu Udostępniania Zbiorów
 Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej
 im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim